

УДК 712.2(510):711.554(511.12):7.017.4+535

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2023.4.7>**Мао Ляньцзе,**

аспірант,

Харківської державної академії дизайну і мистецтв

ORCID ID: 0000-0003-4616-1689

maolancze22@gmail.com

ПРИНЦИПИ ЗАСТОСУВАННЯ ЧЕРВОНОГО КОЛЬОРУ У ДИЗАЙНІ ПАРКІВ КИТАЮ, ЩО ОРГАНІЗОВАНІ НА ДЕГРАДОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ (НА ПРИКЛАДІ РОБІТ ПЕКІНСЬКОГО БЮРО TURENSCAPE)

У статті обґрунтовано, що результатом перетворення занедбаних промислових об'єктів у паркові зони є значне підвищення якості життя та землекористування, а також досягнення низки культурних та екологічних цілей. Організація міських парків на порушених промислових територіях має низку переваг. Такі заходи допомагають очистити повітря, впливають на покращення здоров'я населення, заохочують містян до активного способу життя, зміцнюють місцеву економіку, підтримують пам'ять про історичну спадщину, знижують рівень злочинності тощо. Особливістю паркових комплексів, що створюються на адаптованих промислових територіях, є не тільки наявність традиційних для парку складових, але й концептуальне поєднання окремих елементів індустріальної спадщини із природнім середовищем. Проектне бюро Turenscape було першим, яке застосувало акцентне використання кольору у своїх рішеннях паркових ландшафтів на території Китаю, зважаючи на глибоку вкоріненість червоного у китайській культурі. У їх роботах кольоровий акцент як засіб композиції виділяє об'єкт, посилює його виразність, завдяки чому у глядача виникає підвищений візуальний інтерес до ландшафтного середовища. Такими роботами є Парк верфі у Чжуншані, Парк річки Танхе «Червона стрічка», парк Хоутан у Шанхайі. Дослідження ґрунтується на тому, що у традиційній китайській культурі у системі вибору кольорів, переважали конфуціанські принципи. У Китаї червоний колір є символом сприятливості, свята, шлюбу, жвавості та ентузіазму. Він проходить через всю історію Китаю і є глибинним тлом китайської культури. У народній архітектурі червоний має давні традиції: дерев'яні колони, плити, дахи імператорських будівель, що символізують щастя, елегантність, удачу та радість.

В процесі дослідження встановлено два проектні підходи щодо роботи із кольором: його застосування на лінійно-структурних елементах, що утворюють прозорі поверхні або об'єми (металеві конструкції) та застосування на суцільних площинах (довгі лави, суцільні металеві поверхні).

Ключові слова: дизайн, середовище, проектний підхід, колір, ландшафт, парк, адаптація.

Mao Lianze. PRINCIPLES OF THE APPLICATION OF RED COLOR IN THE DESIGN OF CHINA'S PARKS WHICH ARE ORGANIZED IN DEGRADED AREAS (EXAMPLE OF THE WORKS OF THE BEIJING BUREAU TURENSCAPE)

The article substantiates that the result of the transformation of abandoned industrial facilities into park zones is a significant increase in the quality of life and land use, as well as the achievement of a number of cultural and environmental goals. The organization of urban parks in disturbed industrial areas has a number of advantages. Such measures help to clean the air, influence the improvement of public health, encourage citizens to lead an active lifestyle, strengthen the local economy, support the memory of historical heritage, reduce the level of crime, etc. A feature of park complexes created on adapted industrial territories is the combination of the natural environment and traditional park components with individual elements of industrial heritage. Turenscape design bureau was the first to use an accent color in China's park landscape solutions, taking into account the ancient tradition of using the color red in Chinese culture. In their works, the color accent as a means of composition highlights the object, enhances its expressiveness, thanks to which the viewer has an increased visual interest in the landscape environment. Such works are Zhongshan Shipyard Park, Red Ribbon Tanghe River Park, and Houtan Park in Shanghai. The study is based on the fact that Confucian principles prevailed in the system of color selection in traditional Chinese culture. In China, red is a symbol of auspiciousness, celebration, marriage, liveliness and enthusiasm. It runs through the entire history of China and is the deep background of Chinese culture. In folk

architecture, red has a long tradition: wooden columns, slabs, roofs of imperial buildings, symbolizing happiness, elegance, luck and joy.

In the research process, two design approaches to work with color were established: its application on linear structural elements forming transparent surfaces or volumes (metal structures) and application on solid planes (long benches, solid metal surfaces).

Key words: *design, environment, project approach, color, landscape, park, adaptation.*

Вступ. У другій половині ХХ століття зміни у багатьох галузях промисловості вплинули на виникнення занедбаних промислових територій у міській забудові. Цей процес актуалізував проблеми рекультивациі та реновациі таких зон, що має сприяти стійкості й впливати на соціальну інтеграцію та покращення якості життя містян. Наразі процеси деіндустріалізації переживають як міста західного світу, так і Китаю, а значна кількість старих промислових районів потребують реформування [1].

Адаптація занедбаних промислових об'єктів та їх територій у громадські місця виступає як процес підвищення якості життя та землекористування завдяки наданню їм нових культурних та екологічних функцій. Адаптивні стратегії повторного використання дозволяють наділити ціннісними характеристиками фізичні залишки минулого, роблять актуальними історичні знання про місце та зберігають культурну спадкоємність [2]. Як місце культурної спадщини, парки, що створені на колишніх промислових територіях, стають платформою для розвитку культурних індустрій [3, с. 105]. Завдяки перетворенню та оновленню старих промислових зон, такі екологічно впорядковані місця відпочинку із певними практичними функціями, формують культурно привабливе середовище. Створення на порушених промислових територіях міських парків обумовлено низкою переваг, а саме: допомагають очистити повітря та покращити здоров'я населення, заохочують містян до активного способу життя, зміцнюють місцеву економіку, формують культурний світогляд, створюють робочі місця, підвищують залученість суспільства, знижують рівень злочинності, роблять міста більш стійкими [4]. Окрім формування природного середовища у густонаселених міських районах, парки також необхідні і для втілення культурно-історичного значення певного

місця. Завдяки дизайнерським рішенням вони набувають можливості збереження пам'яті про історичних осіб, події та епоху у споминах мешканців [5]. Такі парки не тільки забезпечують зонами відпочинку мешканців, вони можуть набувати характеристик туристично привабливих об'єктів. До їх числа відносяться успішні проекти парків, що побудовані та територіях колишніх підприємств і зберігають у своєму дизайні характерні особливості місцевої культури. Саме ця ознака стає досить впливовим чинником для туристичної привабливості місця. Окремі елементи споруд та обладнання минулого виробництва у природньому середовищі стають визначними артефактами, що визначають ідентичність місця [6, с. 50]. Композиція паркових комплексів, створених на адаптованих промислових територіях, зазвичай включає не тільки наявність традиційних для парку складових, але й інтеграцію окремих елементів індустріальної спадщини у новостворене середовище. Останні несуть важливе змістове наповнення, котре урізноманітнює простір і допомагає орієнтуватися в ньому. Зазвичай спосіб інтерпретації таких елементів та інтеграції у природне оточення, наділяє їх характеристиками арт-об'єктів, що підвищує атрактивність таких територій.

Слід зазначити, що серед засобів композиції у сучасному парковому середовищі колір відіграє одну з найважливіших ролей. Він є важливим елементом візуального сприйняття та оцінки середовища. Колір у ландшафті забезпечує візуальну привабливість та є важливою конструкцією ландшафтної архітектури з погляду дизайну та естетики [7]. У цьому питанні маємо розрізнити колористичні композиції, що формуються складовими живої природи (дерева, кущі, квіти) та неживої - колір ґрунтів, поверхонь доріжок, споруд, що розміщені на ділянці, чи оточують її, садових меблів тощо. Вивчаючи приклади парків,

що організовані на адаптованих територіях та містять артефакти індустріального минулого, є цікавим простежити застосування колористичних акцентів саме у принципі їх інтеграції у природне середовище.

Унікальне ставлення до кольору у традиційній китайській культурі та наявність успішних прикладів його інтерпретації у сучасному ландшафтному дизайні Китаю, робить це дослідження актуальним. В першу чергу це стосується червоного кольору, який є найбільш представницьким у традиційній культурі китайської нації. Китайський дослідник Сюе Юе (Хуе Юе, *англ.*), стосовно рекреаційних територій Китаю, вказує, що саме колір є найпростішим способом дати людям уявлення про те, до якого регіонального стилю належить сад. Так, основні кольори садів регіону Сучжоу – чорний та білий, а у Пекіні – червоний та зелений. Таку палітру для Пекіна він аргументує тим, що в Пекіні настільки вітряно, жарко або холодно, що людям потрібні яскраві кольори, щоб зберегти енергію [8]. Окрім того, червоний колір має давні традиції в народній архітектурі: дерев'яні колони, плити, дахи імператорських будівель, що символізують щастя, елегантність, удачу та радість. Його використовують у свята, напередодні Нового року, в особливих випадках [9].

Тому метою роботи є систематизація проєктних підходів до формування червоних колористичних акцентів у середовищі сучасних парків Китаю.

Матеріали та метод. Репрезентативними парками промислової спадщини Китаю, відповідно до мети статті, обрано парки, що виконані за проєктами бюро планування та дизайну Turenscape у Пекіні. Робота із деградованими територіями є однією з провідних у творчому портфелі цього бюро. У статті вивчаються складові дизайну парків індустріальної спадщини шляхом дослідження проєктних та фотоматеріалів, а також літературних джерел.

Об'єктивність висновків забезпечено залученням низки наукових спеціальних методів аналізу. Метод історико-порівняльного аналізу дозволив схарактеризувати традиційну

символіку та роль колористичної гами у культурі Китаю як джерело для сучасних дизайнерських рішень у ландшафтному дизайні. Методи формально-типологічного та художньо-композиційного аналізу надали можливість встановлення проєктних підходів у відповідності з метою даної роботи.

Результати. На сьогодні потреба в організованій системі відпочинку в міській структурі стає все більш актуальною. І саме парки відіграють значну роль у створенні комфортного середовища для відпочинку людей. Парк, що відповідає сучасним вимогам – це не лише зелена зона для відпочинку, це зона дизайну та комфорту, екології та інновацій, спорту та прогулянок, світ інтересів та культурних здобутків. Нестача рекреаційного озеленення характеризує практично всі сучасні великі міста. І одним із шляхів вирішення цієї проблеми, є адаптація та модернізація нефункціонуючих промислових території під рекреаційну функцію. Специфіка та стан таких територій у структурі міського середовища диктує різні підходи до їх розвитку та організації. Дизайнерські рішення, як зелених паркових зон, так і малих архітектурних форм у них, відображають основні складові ідентичності місця, його культурний зміст. У вирішенні територій таких парків, разом із ландшафтним плануванням, ключову роль відіграє його предметне наповнення, яке є різноманітним не тільки за функцією, але й за походженням. Це елементи, що безпосередньо проєктуються для парку, і, окрім цього, специфічне функціональне промислове обладнання, що за своїм походженням пов'язане з тематикою території, та зберігається як нагадування про минуле її призначення. Малі архітектурні форми та збережені компоненти наповнення середовища мають композиційно-утворюючий акцентований зміст.

Парковий ландшафт представляє собою гармонійне поєднання форм та їх кольорів. Роль кольору у дизайні є досить впливовою і варіюється в залежності від низки факторів: національність, етнічна приналежність, стать і вік. Колірний символізм, відіграє важливу роль у релігії, живопису, поезії, літературі, кіно та багатьох інших галузях. Щодо

китайського способу прагнення до гармонії, то він полягає у тому, щоб слідувати мудрості своїх предків, застосовуючи знання теорії п'яти елементів, які передавалися з покоління в покоління [10, с. 163]. Дане дослідження ґрунтується на тому, що у традиційній китайській культурі у системі вибору кольорів, переважали конфуціанські принципи. Згідно цьому вченню Дао є шляхом породження Ін'я і Янь - двох основних космічних енергій, які доповнюють одна одну, нероздільні та врівноважені одна з одною. Через ці бінарні універсальні сили виникають п'ять елементів: Вода, Метал, Вогонь, Земля і Дерево, що представляють пори року. Кожен із елементів асоціюється з одним із п'яти кольорів: чорним (вода), білим (метал), синьо-зеленим (дерево), червоним (вогонь) і жовтим (земля) [10, с. 156]. Червоний уособлює вогонь і сонце та є першим кольором, якому поклонялися предки. Червоний колір символізує у Китаї сприятливість, свято, шлюб, жвавість та ентузіазм. Яскраво-червоний колір проходить через всю історію Китаю і є глибинним тлом китайської культури. Основні кольори використовувалися для зовнішнього оздоблення в китайській архітектурі протягом тисячоліть. Червоний має давні традиції в народній архітектурі: дерев'яні колони, плити, дахи імператорських будівель, що символізують щастя, елегантність, удачу та радість. На думку китайського ученого В. Руй (W. Rui, *англ.*) «краса кольору має найважливіше значення, оскільки колір може привернути увагу зорової системи людини та створити приємний чи хвилюючий настрій» [11].

Серед прикладів, що відповідають проблематиці дослідження є Парк верфі у Чжуншані, Парк річки Танхе «Червона стрічка», парк Хоутан у Шанхаї, що виконані за проектами бюро планування та дизайну Turenscape. Парк у Чжуншані побудовано у 2002 році на місці занедбаної верфі, що відобразила п'ятдесятирічну історію соціалістичного Китаю, включаючи Культурну революцію 1960-х та 70-х років [12]. Цей парк був першим парком у Китаї, збудованим на колишній промисловій території. За концепцією голови бюро та автора проєктної розробки Конц-

зянь Юй (Kongjian Yu, *англ.*) – «ландшафтний дизайн – це процес збереження та модифікації існуючих форм і, якщо необхідно, створення нових форм для візуалізації значущості або значення ділянки. Ці значення можуть бути функціональними, культурними, історичними чи екологічними» [12]. Парк оточує невелику гавань із пишною рослинністю, переобладнаними промисловими будівлями та музеєм. Гранітна площа, що слугує входом, прикрашена фонтанами зробленими зі сталевих пластин, збережених від минулого виробництва, і розділена від парку кам'янистим струмком. По всій території були збереженими найбільш представницькі рослини, будівлі та виробничі знаряддя на свої первісних місцях. Об'єкти, що характеризують промислове виробництво, художньо опрацьовані із використанням сучасних технологій та інтерпретують місце й поєднують його з історією. Споруда самої верфі, скелетоподібна водонапірна вежа, маяк, залізничні колії, машини, козлові крани та інші знакові об'єкти на заводській території з'єднані послідовно, щоб відобразити спогляди про промислове минуле.

Дизайнерами було застосовано три підходи до художнього та екологічного втілення духу місця з використанням цих елементів: збереження, модифікація старих форм та створення нових. Збереженою є рослинність вздовж узбережжя, старі баньянові дерева на берегах річки. Нові форми представлені мережею прямих доріжок, сталевими коробами, що виділяють певні ділянки. Червоний колір застосовано для зони біля одного із входів до парку. Її вирішено у вигляді відкритого догори сталевого коробу із трьома прямокутними прорізами та басейном із прозорою водою всередині. Це художня інсталяція «Червона пам'ять». Ідея дизайнерського рішення походить від революційної епохи, яку пережила верф, включаючи десять років Культурної революції. Завдяки закритості простору всередині та відкритості зовнішнього середовища погляд відвідувачів фіксується, а зовнішній пейзаж утворює сцену в рамці.

Також червоний колір застосовано для акцентування Скелетної водонапірної башти,

що розташована в центрі парку. Вона представляє собою металевий каркас, що підсвічується вночі, і є знаковим елементом парку на фоні переважно вічнозелених рослин.

Парк річки Танхе «Червона стрічка» створений у 2007 році на околиці міста Цингуандао на місці занедбаних іригаційних споруд і сміттєзвалища [13]. Дизайнерам вдалося зберегти природні характеристики середовища, інтегрувавши екологічні принципи у проєктне рішення. Концепція ґрунтувалася на ідеї мінімального втручання та екологічного мінімалізму. Проєктом було запропоновано створення червоної стрічки зі скловолокна, яка проходить по всьому парку паралельно річці, як яскравий елемент, що звивається між зеленими рослинами та блакитною водою озера. Ця стрічка одночасно функціональна та інноваційна. Вона поєднує дощаті настили, освітлення та місця для сидіння, і вночі може підсвічуватися зсередини червоним світлом. Об'єм стрічки досягає висоти 60 см і варіюється завширшки від 30 до 150 см. Її горизонтальна поверхня перфорована, утворюючи візерунок з отворів, через які проникає світло і росте трава. По периметру вздовж стрічки розміщено п'ять невеликих павільйонів у формі хмар. Вони виступають як візуальні фокуси в природному середовищі, а також слугують укриттям від дощу та сонця. Таким чином в якості структурного елемента цей об'ємно-кольоровий акцент реорганізує ландшафтну ділянку.

У дизайні парку поєднані сучасність та риси традиційної культури Китаю. Крива та звивиста доріжка у парку – це те, що відрізняє східні сади від західних. Яскравий та привабливий червоний колір символізує радість і процвітання Китаю, а звиви форми стрічки нагадують тіло дракона – символ китайської нації.

Наступним прикладом є парк Хоутан, побудований у 2010 році на занедбаній ділянці колишнього промислового майданчика сталеливарного заводу та верфі на березі річки Хуанпу в Шанхаї. Паркова ділянка займає вузьку смугу, на якій залишилося декілька промислових споруд. У центрі парку проєктовано лінійне заболочене місце для фор-

мування набережної, що вирішує завдання очищення забрудненої води з річки Хуанпу. Звивиста долина вздовж водно-болотних угідь утворена з низки терас, звідки відкриваються мальовничі картини. Ці тераси зменшують різницю висот між містом та річкою, з'єднуючи відвідувачів із кромкою води. Вони нагадують про сільськогосподарську спадщину Шанхаю до промислового розвитку району, який відбувся у середині ХХ століття. Підкреслює лінію рельєфу також червона стрічка у вигляді лави узагальненої ламаної форми. Вона освітлюється зсередини, створюючи яскраво-червону лінію в темряві. Ця червона лінія проходить по всій довжині парку, об'єднуючи ділянки парку та різні за характером ландшафти.

Споруда заводу і вантажний причал були небагатьма, але важливими промисловими спорудами, які залишилися від минулого підприємства. Цю інфраструктуру було збережено, рекультивовано та перероблено за допомогою проєктних методів вилучення, заповнення та вкраплення, щоб продемонструвати промислове минуле території. Шанхай є батьківщиною сучасної промисловості Китаю, і споруди, що залишились у парковій зоні були перетворені на висячі сади та платформи. Промислову споруду було адаптовано під мультикультурний центр під назвою «Висячий сад» у якому розміщено бар і кафе. Металеві ферми, що в минулому підтримували покрівлю, пофарбовані у червоний. Завдяки яскравому кольору вони утворюють своєрідне залізне мереживо, що яскраво сприймається на фоні неба.

Вантажна пристань, що розташована в середній частині парку поблизу збережених водно-болотних угідь, була адаптована під майданчик - так званий «Плавучий сад», також відомий як «Очеретяна платформа». На ній, як в інших частинах парку, розміщено інсталяції зі сталевих панелей. Площини металу, що зазнали корозії, є елементами колишнього промислового обладнання, і наразі передають індустріальний дух цього місця. Складені з них малі архітектурні форми так розташовані по всій заболоченій долині, що кожного разу слугують рамами для споглядання на гори-

зонт Шанхаю. Такі ж панелі використані на дощатій доріжці як матеріал для мощення. Такі сучасні індустріальні витвори мистецтва на тлі водно-болотної рослинності виступають як протиставлення минулого та сьогодення.

Дизайнерське рішення парку складається з кількох рівнів ландшафту, які пошарово організують простір, інтегрують екосистемні послуги парку, інтерпретують аграрну історію й виражають унікальний промисловий характер території.

Висновки. В роботі продемонстровано, що монохромне використання кольору стає актуальною тенденцією у сучасному ландшафтному дизайні. Актуальним є застосування червоного як ефектного кольору, який привертає увагу не тільки у сірому міському, але й у природно-зеленому оточенні. Наразі червоний колір є активною частиною сучасної культури Китаю, відзначаючи не тільки на його характерність для традиційної культури, але і сучасний політичний аспект. Враховуючи це, є зрозумілим, чому цей колір став актуальним у ландшафтному дизайні саме Китаю. Зважаючи на те, що зелений є додатковим кольором до червоного, то останній протиставляється природному зеленому оточенню. У парках, побудованих на промислових територіях червоний виступає виразним контрастним інструментом, що привертає увагу до відновленого деградуємого середовища.

Проектне бюро Turenscape було першим, яке застосувало акцентне використання кольору у своїх рішеннях паркових ландшафтів на території Китаю, спираючись на глибоку вкоріненість червоного у китайській культурі. Кольоровий акцент, як засіб композиції у парковому середовищі, виділяє об'єкт, посилює його виразність, інформативність та індивідуальність.

Доведено, що у ландшафтних проектах, реалізованих на колишніх промислових територіях, червоний колір застосовується як на новостворених об'єктах, так і на тих, що залишилися від минулої промислової функції. Встановлено два проектні підходи щодо застосування із червоних кольорових акцентів:

– на лінійно-структурних елементах, що утворюють прозорі поверхні або об'єми (металеві конструкції);

– на суцільних площинах (довгі лави, суцільні металеві поверхні).

Таким чином, завдяки кольору, яскраво пофарбовані промислові споруди виділяються як маяки, привертаючи увагу відвідувачів парків, та позначаючи ідентичність цих територій, а малі архітектурні форми беруть активну участь у створенні рекреаційних ландшафтів міста.

Перспектива подальших розвідок у цьому напрямку полягає у з'ясуванні підходів до застосування важливого з позицій традиційної культури Китаю жовтого кольору у ландшафтному дизайні, який представляє силу, процвітання, зростання та життєву силу.

Література:

1. Zhang W. Local Culture on the Reuse of old Buildings in Industrial Area ... дис.магістра: Карлскруна, Швеція, 2012 URL:<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:829381/fulltext01.pdf> (дата звернення 09.09.2023)
2. Adaptive Reuse URL:http://transurbaneuchina.eu/online-compedium/adaptive-reuse/?no_cache=1 (дата звернення 21.08.2023)
3. Yue X. Strategies and paths for the promotion and development of creative industrial Park. *Journal of Mudanjiang University*. 2018. Вип. 10. С. 105–106.
4. Van Wagoner. Why city parks matter. URL:<https://cityparksalliance.org/about-us/why-city-parks-matter/> (дата звернення 21.08.2023)
5. Rudick, T. The Importance of Urban Parks in the U.S. and Around the World URL: <https://www.earthshare.org/importance-of-urban-parks-in-the-u-s-and-around-the-world> (дата звернення 15.08.2023)
6. Дида І.А. Значення елементів ландшафтного дизайну для збереження ідентичності архітектурного середовища. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.9. С. 48–52.
7. Dupont, L.; Ooms, K.; Antrop, M.; Etvelde, V. Testing validity of saliency-based method for visual assessment of constructions in the landscape. *Landsc. Urban Planning*. 2017. 167, С. 325–338. URL:<https://www.researchgate.net/publication/318767790> (дата звернення 14.08.2023). DOI 10.1016/j.landurbplan.2017.07.005

8. Yue, X. Translating the cultural landscape: A Chinese Garden In East Tennessee ... дис. ступінь магістра ландшафтної архітектури. Університет Теннессі, Ноксвілл 2013 URL:https://trace.tennessee.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2650&context=utk_gradthes (дата звернення 09.09.2023)
9. Eplényi A., Tóth E. The role of red in contemporary landscape design. *Scientific Journal of Latvia University of Agriculture Landscape Architecture and Art*, Вип. 7. С. 50–60. URL:https://lufb.ltu.lv/Raksti/Landscape_Architecture_Art/2015/VOL7/Latvia-Univ-Agriculture_Landscape_Architecture_Art_VOL7_2015-50-60.pdf (дата звернення 05.09.2023)
10. Lee T.-R. Heaven, Earth and Humans: Color Harmony in Chinese. *Culture Óbuda University. e-Bulletin*. 2012. Вип. 3, No. 1. С. 155–164.
11. Wang R. On the Application of “Red Culture” in Urban Parks. *Open Journal of Applied Sciences*. 2023. Вип. 13. №7. URL:<https://www.scirp.org/journal/paperinformation.aspx?paperid=126595> DOI: 10.4236/ojapps.2023.137088 (дата звернення 03.08.2023)
12. Hanson M. Zhongshan Shipyard Park. URL:http://www.zs.gov.cn/ywb/environment/livablecity/content/post_1637108.html (дата звернення 03.08.2023)
13. Red Ribbon Tanghe River Park, Qinhuangdao City, China URL:<https://bluehealth.tools/51-2-copy-copy-copy-2-copy-40-copy-8/> (дата звернення 07.08.2023)

References:

1. Zhang W. (2012) Local Culture on the Reuse of old Buildings in Industrial Area <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:829381/fulltext01.pdf> [in English].
2. ADAPTIVE REUSE – TRANS-URBAN-EU-CHINA. (n.d.-c). http://transurbaneuchina.eu/online-compedium/adaptive-reuse/?no_cache=1 [in English].
3. Yu X. (2018) Strategies and paths for the promotion and development of creative industrial Park. *Journal of Mudanjiang University*. Вип. 10. С. 105–106 [in English].
4. Van Wagoner, C. (2023b, August 31). Why City Parks Matter – Powerful Tools for Cities | City Parks Alliance. City Parks Alliance. <https://cityparksalliance.org/about-us/why-city-parks-matter/> [in English].
5. Rudick, T. (2022, October 19). The importance of urban parks in the U.S. and around the world. EarthShare. <https://www.earthshare.org/importance-of-urban-parks-in-the-u-s-and-around-the-world> [in English].
6. Dyda I. (2013) Znachennia elementiv landshaftnoho dyzainu dlia zberezhenia identychnosti arkhitekturnoho seredovyscha [The value of landscape design elements to preserve the identity of the architectural environment]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy* [in Ukrainian].
7. Dupont, L., Ooms, K., Antrop, M., & Van Etvelde, V. (2017). Testing the validity of a saliency-based method for visual assessment of constructions in the landscape. *Landscape and Urban Planning*, 167, 325–338. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2017.07.005> [in English].
8. Yue, X. (n.d.). TRANSLATING THE CULTURAL LANDSCAPE: A Chinese Garden In East Tennessee. TRACE: Tennessee Research and Creative Exchange. https://trace.tennessee.edu/utk_gradthes/2482 [in English].
9. Eplényi A., Tóth E. (2015) The role of red in contemporary landscape design. *Scientific Journal of Latvia University of Agriculture Landscape Architecture and Art*, URL: https://lufb.ltu.lv/Raksti/Landscape_Architecture_Art/2015/VOL7/Latvia-Univ-Agriculture_Landscape_Architecture_Art_VOL7_2015-50-60.pdf [in English].
10. Lee T.-R. (2012) Heaven, Earth and Humans: Color Harmony in Chinese. *Culture Óbuda University. e-Bulletin* [in English].
11. Wang, R. (2023). On the Application of “Red Culture” in Urban Parks. *Open Journal of Applied Sciences*, 13(07), 1104–1110. <https://doi.org/10.4236/ojapps.2023.137088> [in English].
12. The Official Website Of ZhongShan China. (n.d.). http://www.zs.gov.cn/ywb/environment/livablecity/content/post_1637108.html [in English].
13. Red Ribbon Tanghe River Park, Qinhuangdao City, China. (n.d.). <https://bluehealth.tools/51-2-copy-copy-copy-2-copy-40-copy-8/> [in English].